

PM Rotel IX (Dnr KS 2020/102)

Samråd rörande förslag till Avfallsplan 2021-2032 för SÖRAB

Remiss från Söderhalls Renhållningverk AB (SÖRAB)

Remisstid den 26 mars 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har mottagit en remiss för yttrande från Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB) om Avfallsplan för 2021-2032. SÖRAB ägs av kommunerna Danderyd, Lidingö, Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna.

Förslaget till avfallsplan utgörs av ett måldokument som omfattar fem målområden. För vart och ett av dessa finns en sammanfattade beskrivning, strategier för genomförande och huvudmål för perioden 2021-2032 samt indikatorer för uppföljning. Av måldokumentet framgår att kommunerna avser att förändra styrningen av avfallshanteringen till att främja ett mer cirkulärt system, det vill säga att genom en välfungerande insamling, behandling och materialhantering maximera användningen av de resurser som redan finns i kretsloppet.

Måldokumentet kompletteras av ett periodmålsdokument, som ska uppdateras vart tredje år. Förslag till periodmål för 2021-2023 presenteras. Periodmålen ger kommunerna möjlighet att prioritera under avfallsplanens gång och visar vad kommunerna och SÖRAB ämnar arbeta med under de kommande tre åren.

Utöver dessa dokument kommer aktiviteter för att uppfylla målen att tas fram inför varje enskilt år. Dessa aktiviteter kommer att tas fram både för respektive kommun och gemensamt med övriga SÖRAB-kommuner.

Ett antal bilagor ingår, bland annat en framtidsanalys. Av denna framgår bland annat att antalet återvinningsstationer behöver öka. Det framgår också att det finns indikationer på att det krävs mer omfattande samarbete mellan kommunerna för att få till stånd ytor för avfallshantering.

Förslaget har utarbetats under ledning av en styrgrupp med representanter från de nio kommunerna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur vidareremitterat ärenden till Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljöförvaltningen och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna avfallsplanen med kompletterande periodmål är framtagna med ambitionen att avsevärt förbättra avfallshanteringen. Kontoret noterar dock att det saknas ett periodmål för huvudmål 5.2: *År 2032 är upplevelsen av nedskräpning i offentlig miljö förbättrad med 90 % i jämförelse med 2020.*

Miljöförvaltningen har inga invändningar på föreslagen avfallsplan. Förvaltningen ser positivt på avfallsplanens inriktning mot cirkulär ekonomi och ett större helhetsperspektiv jämfört med tidigare.

Trafikkontoret konstaterar att förslaget till avfallsplan är väl genomarbetat och ambitiöst. Målen ger förutsättningar för den infrastruktur, återvinning och cirkulära ekonomi som krävs för att hantera avfalls- och restprodukter på ett ändamålsenligt sätt.

Stockholms Stadshus AB bedömer att den föreslagna avfallsplanen utgör ett väl genomarbetat och ambitiöst måldokument. Bolaget lyfter synpunkter angående behandlingskapacitet i SÖRAB:s avfallsanläggningar, hur fossil plast i restavfall ska hanteras samt vikten av samråd mellan SÖRAB och SVOA kring kundflöden för återvinningscentraler.

Mina synpunkter

Jag välkomnar att Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB) nu tar fram en ny avfallsplan för åren 2021-2032 med höga ambitioner. Att främja det cirkulära och arbeta för att komma högre i EU:s avfallshierarki är viktigt både för god resurshushållning och för miljö och klimat. Om kommunerna inom Stockholmsregionen ska nå sina högt uppsatta miljö- och klimatmål inom avfallsområdet krävs ett fortsatt gott samarbete mellan kommunerna och deras avfallsbolag. Jag ser även ett gott samarbete mellan SÖRAB och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) som särskilt viktigt, inte minst kring de anläggningar som samnyttjas av SÖRAB och SVOA.

I övrigt hänvisar jag till stadens interna remissinstansers synpunkter.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Stockholm den 18 mars 2020

KATARINA LUHR

Bilagor

1. Bakgrundsdokument till SÖRABs avfallsplan 2021-2032
2. Måldokument till SÖRABs avfallsplan 2021-2032
3. Periodmålsdokument till SÖRABs avfallsplan 2021-2032
4. Bilagor till SÖRABs Avfallsplan 2021-2032

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stad har mottagit en remiss för yttrande från Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB) om Avfallsplan för 2021-2032. SÖRAB ägs av kommunerna Danderyd, Lidingö, Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna.

Förslaget till avfallsplan utgörs av ett måldokument som omfattar fem målområden. För vart och ett av dessa finns en sammanfattade beskrivning, strategier för genomförande och huvudmål för perioden 2021-2032 samt indikatorer för uppföljning. Av måldokumentet framgår att kommunerna avser att förändra styrningen av avfallshanteringen till att främja ett mer cirkulärt system, det vill säga att genom en välfungerande insamling, behandling och materialhantering maximera användningen av de resurser som redan finns i kretsloppet.

Måldokumentet kompletteras av ett periodmåldokument, som ska uppdateras vart tredje år. Förslag till periodmål för 2021-2023 presenteras. Periodmålen ger kommunerna möjlighet att prioritera under avfallsplanens gång och visar vad kommunerna och SÖRAB ämnar arbeta med under de kommande tre åren.

Utöver dessa dokument kommer aktiviteter för att uppfylla målen att tas fram inför varje enskilt år. Dessa aktiviteter kommer att tas fram både för respektive kommun och gemensamt med övriga SÖRAB-kommuner.

Ett antal bilagor ingår, bland annat en framtidsanalys. Av denna framgår bland annat att antalet återvinningsstationer behöver öka. Det framgår också att det finns indikationer på att det krävs mer omfattande samarbete mellan kommunerna för att få till stånd ytor för avfallshandling.

Förslaget har utarbetats under ledning av en styrgrupp med representanter från de nio kommunerna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur vidareremitterat ärenden till Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljöförvaltningen och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna avfallsplanen med kompletterande periodmål är framtagna med ambitionen att avsevärt förbättra avfallshanteringen i de berörda kommunerna. Ambitionshöjningen speglar de höjda målsättningar som framgår av EU:s avfallsdirektiv och förpackningsdirektiv, bland annat avseende återanvändning och materialåtervinning, som också införlivats i svensk lagstiftning.

Utöver det fungerande operativa samarbetet mellan Stockholm Vatten och Avfall AB och SÖRAB är det också i Stockholms stads intresse att SÖRABs verksamhet kan bedrivas utan behov av kapitaltillskott. Stadsledningskontoret förutsätter att så kan ske under förutsättning

att de berörda kommunerna tillämpar de strategier som anges i måldokumentet och de styrmedel som i övrigt finns att tillgå; de kommunala avfallstaxorna (som delvis styrs av SÖRABs taxa), kommunala avfallsföreskrifter, upphandling, tillsyn, fysisk planering samt information och kommunikation.

Stadsledningskontoret noterar att det saknas ett periodmål för huvudmål 5.2: *År 2032 är upplevelsen av nedskräpning i offentlig miljö förbättrad med 90 % i jämförelse med 2020.* Det kan också ifrågasättas om målsättningen är möjlig att uppnå, eftersom utgångsläget inte preciseras och det är oklart hur upplevelsen mäts. I övrigt har stadsledningskontoret inga synpunkter på förslaget.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inga invändningar på föreslagen avfallsplan. Nämnden ser positivt på avfallsplanens inriktning mot cirkulär ekonomi och ett större helhetsperspektiv jämfört med tidigare. Som förslag på aspekter av avfallshanteringen som kan förtydligas i avfallsplanen vill nämnden tillägga att:

- Verksamhetsperspektivet bör tydliggöras vid avfallsplanering, så att insamlingen av hushållsavfall och övrigt avfall från verksamheter lyfts fram på motsvarande sätt som likvärdigt avfall från medborgare.
- För att bemöta klagomålen på nedskräpning i kommunerna bör avfallsplanen förtydliga rutinerna för städning, exempelvis på allmänna platser som är i större behov av städning och på platser återkommande dumpningsproblematik råder.
- Enligt plockanalyserna består restavfallet till 70 % av fraktioner som skulle kunna återvinnas, trots att etablerade insamlingssystem för dessa fraktioner redan finns. Avfallsplanen bör därför förtydliga vilka informationssatsningar som kan göras för att öka medborgarnas vilja att återvinna avfallsfraktioner samt utvärdera de befintliga insamlingssystemens faktiska tillgänglighet.
- Ett område som lyfts som viktigt i avfallsplanen är insamlingen av matavfall. De olika SÖRAB-kommunerna tillämpar olika sätt att styra insamlingen av matavfall. De flesta kommunerna tillämpar ett för hushållen frivilligt system i kombination med kraftigt miljöstyrande taxa och/eller viktbaserad taxa. Ett par SÖRAB-kommuner tillämpar obligatorisk matavfallsinsamling. För att öka insamlingen av matavfall och uppnå målen i den förslagna avfallsplanen kan obligatorisk matavfallsinsamling i alla SÖRAB-kommuner behöva utredas.

I övrigt har miljö- och hälsoskyddsnämnden inget att tillägga.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret har tagit del av rubricerad remiss och kan konstatera att förslaget till avfallsplan är väl genomarbetat och ambitiöst. Målen ger förutsättningar för den infrastruktur, återvinning och cirkulära ekonomi som krävs för att hantera avfalls- och restprodukter på ett ändamålsenligt sätt.

Kontoret kan konstatera att Stockholmsregionens invånare i hög grad är mobila och av naturliga skäl väljer det enklaste sättet för kvittblivning av restprodukter och avfall. Av detta följer att dimensionering av behandlingsanläggningar, återvinningscentraler och annan infrastruktur behöver ske i samråd med närliggande kommuner. Det faktum att vissa

anläggningar både samutnyttjas och samägs av SÖRAB och SVOA (Stockholm vatten och avfall AB) utgör ytterligare argument för gemensam planering.

Med anledning av ovanstående ser kontoret ett stort behov av samverkan och gemensam planering kring frågor om kundflöden, gemensamma anläggningar och strategier för att arbeta med framtida avfallsfrågor.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 24 februari 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfalls remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Planen utgör ett val genomarbetat och ambitiöst måldokument. Mal och ambitioner stödjer framväxande av en infrastruktur och företagande inom återvinning och cirkulär ekonomi. Det kan vara till nytta även för Stockholm och övriga kommuner i regionen och bidrar till en positiv utveckling.

Behandlingskapacitet

SVOA och SÖRAB-kommunerna nyttjar till viss del samma behandlingsanläggningar. Exempel på detta är Stockholm Exergi i Högdalen samt Uppsala Vatten och Avfall. SVOA och verksamheter inom Stockholms kommun skickar även material till SÖRABs egna behandlingsanläggningar och kommersiella behandlingsanläggningar belägna inom SÖRAB-regionen. SÖRAB har bedömt framtida avfallsmängder inom SÖRAB-kommunerna och kapacitetsbehov för olika typer av behandling. Man har kommit fram till att dessa kan mötas med befintlig och planerad infrastruktur men att marginalen i vissa fall är liten.

SVOA noterar denna bedömning och framhåller vikten av regional samverkan. Som strategi för målområde ett i planen "System efter behov" pekas på vikten av att samverka och starka dialogen mellan relevanta aktörer. SVOA förordar att det skulle kunna inkludera att inom ramen för denna plan samarbeta kring kapacitets- och redundansfrågor. Detta kan ske direkt mellan bolagen när så är lämpligt men även inom regionala och nationella organ.

Fossil plast i restavfallet

SVOA noterar att SÖRAB redovisar avsättning av brännbart restavfall till avfallsanläggning belägen inom Stockholms kommun, Högdalenverket. SÖRAB har konstaterat att restavfallet i dagsläget innehåller en icke försumbar andel fossil plast. Förbränningen av fossil plast är identifierat i stadens klimathandlingsplan som av största vikt att minska för att nå mål om fossilfrihet 2030. Möjlighet att på sikt avsätta sorterat restavfall innehållande fossil plast till Högdalenverket bör förankras med Stockholm Exergi.

Kundflöden för återvinningscentraler

Under stycket om förändring av anläggningar redovisas nedläggning av återvinningscentraler (AVC) i Järfälla och Sundbyberg samt nyetablering av returparker i Järfälla, Sollentuna, Sundbyberg samt eventuellt Danderyd. SVOA önskar framhålla att det är av vikt att samråda om hantering av kundflöden över kommungränsen vad gäller ÅVC-besökare. Det bör ske i fråga om regionala principer men kan även ske berörande specifika flöden direkt mellan bolagen.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen hänvisar till Stockholm Vatten och Avfalls remissvar.